

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Кафедра соціології і публічного управління
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ**

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва)

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва)

освітня програма Адміністративний менеджмент
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни Спеціальна (фахова), обов'язкова
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання денна, заочна
(денна / заочна)

Харків – 2024 рік

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Глобалізація і політика національної безпеки

Шифр та назва спеціальності

281 Публічне управління та адміністрування

Інститут

Навчально-науковий інститут соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Адміністративний менеджмент

Кафедра

Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти

другий (магістерський) рівень

Тип дисципліни

Спеціальна (фахова), обов'язкова

Семестр

1

Мова викладання

Українська, англійська

Викладачі, розробники

Мороз Володимир Михайлович

volodymyr.moroz@khi.edu.ua

Доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри соціології і публічного управління

Досвід професійної діяльності – 33 роки.

Автор 246 наукових та науково-методичних публікацій, 7 з яких оприлюднені у виданнях включених до наукометричних баз Scopus та WoS. Пройшов стажування в Регіональному інституті адміністрації (м. Лілль, Франція), Університеті Тампере (м. Тампере, Фінляндія) та Балтійській міжнародній академії (м. Рига, Латвія). Автор та організатор декількох масштабних за колом охоплення респондентів соціологічних досліджень (співорганізаторами досліджень виступили представники наукової спільноти Латвії, Фінляндії та Китаю) з проблематики трудового потенціалу та якості вищої освіти. Член спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій рівня доктора наук. Член експертної групи МОН України з професійної педагогіки, психології та змісту професійної (професійно-технічної) освіти. Член редакційних колегій трьох наукових видань, два з яких мають статус фахових. Провідний лектор з дисциплін: «Ризик-менеджмент в системі прийняття управлінських рішень», «Методологія організації наукових досліджень та методика написання наукових текстів»,

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

<http://web.kpi.kharkov.ua/sp/professors-ko-vikladats-kij-sklad>

Загальна інформація

Анотація

Навчальна дисципліна «Глобалізація і політика національної безпеки» є комплексним міждисциплінарним курсом, що охоплює взаємодію глобалізаційних процесів та їх вплив на політику національної безпеки держав. Цей курс надає студентам знання про те, як глобалізація змінює природу загроз та викликів для національної безпеки, а також які стратегії та політики можуть бути розроблені для ефективного відповіді на ці виклики..

Мета та цілі дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Глобалізація і політика національної безпеки» є надання студентам комплексу знань, умінь і управлінських навичок, необхідних для розуміння й оцінювання викликів державній безпеці і можливостей євроінтеграційних прагнень України.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – іспит.

Компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо

СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

СК06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції

Результати навчання

РН03. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

РН07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи

РН08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

РН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

РН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 150 год. (5 кредити ECTS): денна форма: лекції – 32 год., практичні роботи – 32 год., самостійна робота – 86 год.; заочна форма: лекції – 6 год., практичні роботи – 6 год., самостійна робота – 138 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

" Основи публічного управління та адміністрування", " Менеджмент органів публічної влади", "Державне та регіональне управління"

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Під час проведення лекційних занять з навчальної дисципліни передбачено застосування таких методів навчання: пояснювально-ілюстративний метод (демонстрація на екрані слайдів презентацій, візуалізації навчального матеріалу); метод проблемного викладення; частково-пошуковий, або евристичний метод (лекції за окремими темами викладаються в проблемній формі) Під час проведення семінарських занять застосовується: репродуктивний метод (засвоєння базових понять курсу); частково-пошуковий, або евристичний метод (під час

підготовки індивідуальних проєктів); дослідницький метод (студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть дослідження, виміри та виконують інші пошукові дії для створення презентації на задану тему). Семінарські заняття можуть бути побудовані у формі дискусії.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Теоретичні основи забезпечення державної безпеки в контексті політики європейської інтеграції України

Зміст поняття «безпека» та «національна безпека» в контексті поглядів вітчизняних вчених. Категорія безпеки в системі інтегральних характеристик розвитку соціальних систем.

Тема 2. Категорії національної безпеки: зміст та взаємозалежність характеристик

Теоретико-методологічні аспекти категорії «національна цінність». Поняття «націоналізм» та «нація» в системі національної безпеки.

Тема 3. Система національної безпеки та характеристика її основних елементів

Потенціал держави та аналіз факторів, які забезпечують його формування та розвиток. Формування національних цінностей держави та їх взаємозв'язок з національними інтересами та цілями.

Тема 4. Детермінанти впливу на забезпечення безпеки та особливості їх прояву

Структуризація небезпек національним інтересам. Концептуальні підходи до забезпечення національної безпеки

Тема 5. Державне управління національною безпекою як об'єкт самостійних теоретичних досліджень

Наукові основи розробки державно-управлінських рішень щодо забезпечення національної безпеки. Структурно-функціональний аналіз системи національної безпеки.

Тема 6. Державна політика з питань національної безпеки та управління нею

Принципи, функції та критерії ефективності державного управління національною безпекою. Концепції, доктрини та стратегії з питань національної безпеки

Тема 7. Кадрове забезпечення державного управління національною безпекою

Критерії ефективності державної служби в системі взаємодії органів державної влади України. Кадрове забезпечення державного управління

Тема 8. Державне управління національною безпекою: теорія та практика реалізації

Ідентифікація загроз національним інтересам. Концептуальні засади оцінки рівня обороноздатності держави

Теми практичних занять

Тема 1. Теоретичні основи забезпечення державної безпеки в контексті політики європейської інтеграції України

Категорія безпеки в системі інтегральних характеристик розвитку соціальних систем. Вплив глобалізації на національну безпеку держави та регіону

Тема 2. Категорії національної безпеки: зміст та взаємозалежність характеристик

Поняття «націоналізм» та «нація» в системі національної безпеки. Національні інтереси та визначення їх ієрархії

Тема 3. Система національної безпеки та характеристика її основних елементів

Формування національних цінностей держави та їх взаємозв'язок з національними інтересами та цілями

Складові національної безпеки

Тема 4. Детермінанти впливу на забезпечення безпеки та особливості їх прояву

Концептуальні підходи до забезпечення національної безпеки

Безпека людини та суспільства в контексті функціонування механізму узгодження інтересів особистого та суспільного

Тема 5. Державне управління національною безпекою як об'єкт самостійних теоретичних досліджень

Структурно-функціональний аналіз системи національної безпеки

Місце та роль державного управління в системі забезпечення національної безпеки

Тема 6. Державна політика з питань національної безпеки та управління нею

Концепції, доктрини та стратегії з питань національної безпеки

Особливості формування та реалізації державної політики з питань національної безпеки України

Тема 7. Кадрове забезпечення державного управління національною безпекою

Кадрове забезпечення державного управління

Адаптація вітчизняного законодавства щодо державної служби до стандартів Європейського Союзу

Тема 8. Державне управління національною безпекою: теорія та практика реалізації

Концептуальні засади оцінки рівня обороноздатності держави

Зовнішньополітична діяльність України та геополітичні виклики

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

У межах тематичного спрямування змісту навчальної дисципліни кожному слухачу пропонується виконати індивідуальні завдання (реферат). Тематика індивідуальних завдань узгоджується з викладачем з прийняттям до уваги навчальних (наукових) інтересів кожного конкретного слухача. Крім того, кожен студент, повинен підготувати тези доповіді для участі у роботі науково-комунікативного заходу або рукопис наукової статті. Тематична спрямованість рукопису наукової праці повинна відповідати змісту однієї з навчальних дисциплін передбачених освітньо-професійної програми.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : Вибр. наук. праці / О. С. Власюк. – К. : НІСД, 2016. – 528 с.
2. Дзьобань О.П. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади / О.П. Дзьобань. – Харків : Право, 2021. – 776 с.
3. Ситник Г. П. Національна безпека України: теорія і практика : монографія / Г. П. Ситник, В. М. Олуйко, М. П. Вавринчук ; за заг. ред. Г.П. Ситника. – Київ : Вид-во «Кондор», 2007. – 669 с.
4. Варналій З.С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці / за ред. З.С. Варналія. – К.: НІСД, 2016. – 528 с.
5. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с.
6. Забезпечення національної безпеки за основними напрямками життєдіяльності України: навчальний посібник: у 2-х ч.: Ч. I / В.А. Омельчук, М. П. Стрельбицький, С. Г. Гордієнко та ін.; за заг. ред. А.М. Кислого і М.П. Стрельбицького. – Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. – 304 с.

7. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): Підручник К.: НАДУ, 2012. – 544 с.
8. Ситник Г.П. Організаційно-правові засади забезпечення національної безпеки України: навч. посіб. / Г.П. Ситник, В.М. Олуйко. – Хмельницький: Хмельниц. ун-т управління та права, 2005. – 236 с.

Додаткова література

9. Антонов В.О. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія / В.О. Антонов; наук. ред. Ю.С. Шем шученко. – Київ: ТАЛКОМ, 2017. – 576 с.
10. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: вибр. наук. праці / О. С. Власюк. – К.: НІСД, 2016. – 528 с.
11. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В.П. Горбуліна. - К.: НІСД, 2017. - 496 с.
12. Горбулін В.П. Засади національної безпеки України: підручник / В.П. Горбулін, А. Б Качинський – К.: Інтертехнологія, 2009. – 272 с.
13. Горбулін В.П. Національна безпека: український вимір / В.П. Горбулін, О.В. Литвиненко. – К.: "Інтертехнологія", 2008. – 101 с.
14. Горбулін В.П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки: монографія / В.П. Горбулін, А.Б. Качинський. – К.: Нац. ін-т стратег. досліджень, 2011. – 286 с.
13. Качинський А.Б. Індикатори національної безпеки: визначення їх граничних значень: монографія. – К.: Нац. ін-т стратег. досліджень, 2013. – 102 с.
14. Закон України «Про основи національної безпеки України». План дій Україна-НАТО – складова забезпечення національної безпеки України. – К.: [б.в.], 2008. – 22 с.
15. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6.05.2015 р. «Про стратегію національної безпеки України»: Указ від 26.05.2015 р. № 287/2015 // Уряд. кур'єр. – 2015. – 29 трав. – С.10-11.
16. Ліпкан В.А. Національна безпека і національні інтереси України. – К.: КНТ, 2006. – 68 с.
17. Ліпкан В.А. Національна безпека України: навч. посіб. для студентів ВНЗ. – К.: Кондор, 2009. – 552 с.
18. Національна безпека України: стратегічні пріоритети та шляхи їх реалізації: матеріали круглого столу / за ред. О.В. Литвиненко. – К.: Нац. ін-т стратег. досліджень, 2011. – 64 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- поточне тестування: 35% семестрової оцінки;
- самостійна робота у вигляді написання реферату (15%) та виконання інших індивідуальних завдань (10%);
- іспит: 40% семестрової оцінки

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

17.05.24

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Віталій КРУГЛОВ

17.05.24

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ЛЕКЦІЙ
ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
(назва навчальної дисципліни)**

Харків – 2024 рік

Тема 1. Теоретичні основи забезпечення державної безпеки в контексті політики європейської інтеграції України

1.1. Зміст поняття «безпека» та «національна безпека» в контексті поглядів вітчизняних вчених

Зміст: наукові погляди Аристотіля, Б. Спінози, Ж. Руссо, Т. Гобса щодо місця та ролі безпеки у житті людини, суспільства та держави; місце безпеки серед потреб людини (А. Маслоу); підходи до тлумачення категоріального змісту дефініції «безпека» через призму норм міжнародних документів (ООН; ОБСЄ тощо), а також наукових поглядів окремих вчених; загальна характеристика рівнів безпеки; підходи до тлумачення категоріального змісту дефініції «національна безпека» через призму норм Закону України «Про основи національної безпеки», а також наукових поглядів окремих вчених

1.2. Категорія безпеки в системі інтегральних характеристик розвитку соціальних систем

Зміст: комплексний підхід до розгляду проблематики національної безпеки (філософсько-політичний аналіз; нормативно-правовий аналіз; ціннісний аналіз); обов'язкові для врахування у межах системного підходу до вирішення питань національної безпеки фактори; безпека як суспільна потреба

1.3. Вплив глобалізації на національну безпеку держави та регіону

Зміст: глобальні процеси та їх вплив на національну безпеку (суперечності глобалізації); основні проблеми глобальної безпеки; класифікація глобальних проблем; найбільш небезпечні фактори впливу на національну безпеку; регіональне лідерство як чинник дестабілізації національної та міжнародної безпеки

Тема 2. Категорії національної безпеки: зміст та взаємозалежність характеристик

2.1. Теоретико-методологічні аспекти категорії «національна цінність»

Зміст: підходи до тлумачення категоріального змісту дефініції «цінність» через призму наукових поглядів окремих вчених; діалектика взаємозв'язку між «цінністю», «благом» та «користю»; характеристика змісту окремих з пар конфліктних цінностей (безпека та свобода; свобода та рівність; рівність та особисті права; власність та справедливість; індивідуальне та колективне); діалектика взаємозв'язку між «національними цінностями» та «соціальними нормами»; система національних цінностей (цінності індивіда; цінності громади; цінності держави; цінності суспільства); природні цінності та соціальні цінності; соціальний механізм взаємодії між людиною, громадою, державою та суспільством (механізм соціальної активності; механізм соціальної диференціації суспільства; механізм соціальної організації суспільства; механізм соціального управління суспільством); національні цінності в контексті сучасних дослідницьких підходів

2.2. Поняття «націоналізм» та «нація» в системі національної безпеки

Зміст: націоналізм як загроза міжнародній стабільності; націоналізм як шлях набуття національної ідентичності; місце та роль національної ідеї у забезпеченні національної безпеки (національна ідея як фактор впливу на

підвищення / зменшення рівня національної безпеки); підходи до тлумачення категоріального змісту дефініцій «націоналізм» та «нація»; співвідношення між феноменами нація та держава

2.3. Національні інтереси та визначення їх ієрархії

Зміст: загальна характеристика підходів до забезпечення національної безпеки; проблематика співвідношення потреб особистості з потребами громади, держави та суспільства; особливості формування національних інтересів; національні інтереси та прогресивний розвиток; видозмінювання потреб соціальних об'єктів в залежності від історичного етапу розвитку людства; загальна характеристика підходів до класифікації національних інтересів; ієрархія національних інтересів

Тема 3. Система національної безпеки та характеристика її основних елементів

3.1. Потенціал держави та аналіз факторів, які забезпечують його формування та розвиток

Зміст: підходи до тлумачення категоріального змісту дефініції «потенціал» (через призму фокусу галузі знань «Публічне управління та адміністрування»); підходи до тлумачення категоріального змісту дефініцій «потенціал національної безпеки держави»; місце та роль потенціалу національної безпеки держави серед інших різновидів потенціалів держави (демографічний, економічний, соціальний, воєнний, трудовий, промисловий, науково-технічний, духовно-моральний тощо); феномен так званого сукупного потенціалу («формула» фахівців Джорджтаунського університету); діалектика взаємозв'язку між матеріальними або соціальними благами та воєнно-економічним потенціалом; функції державного управління національною безпекою; підходи до встановлення умовного співвідношення між витратами на функціонування системи забезпечення національної безпеки та загальними витратами держави

3.2. Формування національних цінностей держави та їх взаємозв'язок з національними інтересами та цілями

Зміст: співвідношення між феноменами «національні цінності» та «цінності держави»; співвідношення між феноменами «природні цінності» та «соціальні цінності»; система основних національних цінностей України; класифікація основних національних цінностей України; співвідношення між «національними цінностями», національними інтересами», «національними цілями» та «національними завданнями»; основні елементи системи національної безпеки та їх характеристика

3.3. Складові національної безпеки

Зміст: особливості сприйняття національної безпеки через призму внутрішньої та зовнішньої її складових; підходи до тлумачення категоріального змісту дефініцій «внутрішня безпека» та «зовнішня безпека»; основні сфери безпеки держави та їх характеристика (економічна, енергетична, політична, суспільна, соціальна, гуманітарна, зовнішньополітична, внутрішньополітична, інформаційна тощо); основні проблемні питання у функціонуванні оборонної сфери

Тема 4. Детермінанти впливу на забезпечення безпеки та особливості їх прояву

4.1. Структуризація небезпек національним інтересам

Зміст: основні завдання органів державного управління національною безпекою; реальні та потенційні загрози національній безпеці України через призму норм Закону України «Про основи національної безпеки України»; підходи до тлумачення категоріального змісту дефініцій «небезпека» та «загроза»; різновиди загроз національній безпеці та їх загальна характеристика; підходи до тлумачення категоріального змісту дефініції «ризик»; співвідношення «небезпеки» з «ризиком» в залежності від сили прояву останнього; характеристика змісту окремих із загроз та викликів (потенційний виклик; реальний виклик; потенційна загроза; реальна загроза; реальна небезпека)

4.2. Концептуальні підходи до забезпечення національної безпеки

Зміст: основні причини зміни світоглядних уявлень щодо забезпечення національної безпеки; загальна характеристика концептуального підходу щодо забезпечення національної безпеки; зосередженість змісту концепції національної безпеки; особливості вибору концептуальних підходів щодо забезпечення національної безпеки; співвідношення між феноменами «національна безпека» та «оборонна стратегія»; діалектика єдності та суперечностей між основними рівнями безпеки (особиста безпека; безпека територіально-адміністративної одиниці; суспільна безпека; державна безпека; регіональна безпека; міжнародна безпека); основні принципи школи політичного реалізму щодо спроможності держави оспорювати національні інтереси інших держав; загальна характеристика конструктивістського напрямку у забезпеченні державної безпеки

4.3. Безпека людини та суспільства в контексті функціонування механізму узгодження інтересів особистого та суспільного

Зміст: особливості прояву єдності та суперечностей потреб та інтересів окремих з соціальних об'єктів; джерела деградації продуктивних сил держави; загальна характеристика рівнів безпеки держави (макрорівень; макрорівень; геополітичний рівень); підходи до тлумачення категоріального змісту дефініцій «стабільний стан», «соціальний сплеск», «соціальна напруженість», «структурна криза», «режимна криза» та «соціальний вибух» (розкриття змісту наведених дефініцій через призму актуалізації ризиків національній безпеці); принципи функціонування системи формування і узгодження соціальних інтересів; зовнішні та внутрішні умови формування національних цінностей, ціннісних орієнтацій та національних інтересів

Тема 5. Державне управління національною безпекою як об'єкт самостійних теоретичних досліджень

5.1. Наукові основи розробки державно-управлінських рішень щодо забезпечення національної безпеки

Зміст: загальна характеристика змісту феномену «державне управління» та особливості його актуалізації у межах відповідної галузі знань; американський та європейський підходи до сприйняття сутності державного управління; порівняльний (критичний) аналіз змісту підходів

до тлумачення категоріального змісту дефініції «публічне управління»; етапи державного управління щодо забезпечення національної безпеки; управлінські технології та потенціали їх використання для забезпечення національної безпеки; загальна характеристика теорії прийняття управлінських рішень через призму проблематики забезпечення національної безпеки; загальна характеристика принципів державного управління через призму проблематики забезпечення національної безпеки; класифікація принципів управління соціальними системами; принципи прийняття управлінських рішень в системі забезпечення національної безпеки

5.2. Структурно-функціональний аналіз системи національної безпеки

Зміст: підходи до тлумачення категоріального змісту дефініції «система національної безпеки»; загальна характеристика змісту системи національної безпеки

5.3. Місце та роль державного управління в системі забезпечення національної безпеки

Зміст: підходи до тлумачення категоріального змісту дефініцій «система забезпечення національної безпеки» та «державне управління національною безпекою»; основні об'єкти державного управління національною безпекою

Тема 6. Державна політика з питань національної безпеки та управління нею

6.1. Принципи, функції та критерії ефективності державного управління національною безпекою

Зміст: суб'єкти забезпечення національної безпеки (відповідно до норм Закону України «Про основи національної безпеки»); основні завдання із забезпечення національної безпеки; основні повноваження окремих із суб'єктів забезпечення національної безпеки (повноваження Верховної Ради України; повноваження Президента України; повноваження РНБО України; повноваження міністерств та інших центральних органів виконавчої влади; повноваження громадян України); основні принципи організації державного управління національною безпекою; характеристика змісту основних стратегічних напрямів діяльності органів державного управління національною безпекою України; надзвичайний стан та особливості його запровадження; принципи організації державного управління національною безпекою в умовах надзвичайного стану

6.2. Концепції, доктрини та стратегії з питань національної безпеки

Зміст: нормативно-правове підґрунтя для реалізації завдань державного управління національною безпекою (перелік основних нормативно-правових актів та висвітлення фокусу їх уваги на проблематиці національної безпеки); проблеми формування та розвитку нормативно-правової бази з питань забезпечення національної безпеки (теоретико-методологічний рівень); підходи до тлумачення категоріального змісту дефініцій «концепція», «доктрина» та «стратегія»; концепція національної безпеки

6.3. Особливості формування та реалізації державної політики з питань національної безпеки України

Зміст: підходи до тлумачення категоріального змісту дефініцій «політика» та «державна політика у сфері національної безпеки»; загальна характеристика етапів формування державної політики; основні проблеми формування політики державного управління національною безпекою на стратегічному рівні⁴ основні чинники впливу на формування і реалізацію державної політики щодо забезпечення національної безпеки; обмеженість використання політики як інструменту державного управління національною безпекою; підґрунтя для формування та реалізації державної політики щодо забезпечення національної безпеки⁴ особливості формування управлінських рішень в системі національної безпеки (наслідки реалізації; готовність суспільства; кореляція прийнятих рішень з нормативно-правовою базою тощо)

Тема 7. Кадрове забезпечення державного управління національною безпекою

7.1. Критерії ефективності державної служби в системі взаємодії органів державної влади України

Зміст: особливості оцінювання ефективності державної служби; основні індикатори оцінювання ефективності державної служби; оцінювання ефективності державної служби через призму технократичної та партисипативної парадигм державного управління; критерії оцінювання ефективності державної служби; загальна характеристика напрямів за якими може бути оцінена ефективність державної служби; загальна характеристика форм взаємодії між державними службовцями; вплив обраного для спілкування між державними службовцями різновиду взаємодії на ефективність виконання обов'язків (переваги та недоліки співробітництва та суперництва); основні принципи взаємодії між державними службовцями та умови підвищення її ефективності

7.2. Кадрове забезпечення державного управління

Зміст: кадрове забезпечення як елемент системи підвищення ефективності державного управління; «портрет» успішного державного службовця; зміст системи кадрового забезпечення; стратегічні завдання кадрового забезпечення; підходи до визначення необхідної (об'єктивно обумовленої) кількості державних службовців; нові форми та процедури вирішення кадрових питань

7.3. Адаптація вітчизняного законодавства щодо державної служби до стандартів Європейського Союзу

Зміст: концепція адаптації інституту державної служби України до стандартів ЄС; Програма розвитку державної служби в Україні; діалектика єдності та суперечностей між національною специфікою (традиціями) державної служби та світовою практикою державної служби; загальна характеристика різновидів моделей державної служби (раціональна централізована закрита модель організації державної служби; емпірична децентралізована відкрита модель організації державної служби); загальна характеристика вітчизняної моделі організації державної служби; основні напрями адаптації національного законодавства з регулювання державної служби до стандартів ЄС

Тема 8. Державне управління національною безпекою: теорія та практика реалізації

8.1. Ідентифікація загроз національним інтересам

Зміст: підходи до оцінювання та класифікації загроз; загальна характеристика груп загроз національній безпеці України з прийняттям до уваги співвідношення між прогнозованими та максимально допустимими збитками; причини та наслідки зменшення критично мінімальної величини недопустимих збитків; умови використання сили демократичною державою

8.2. Концептуальні засади оцінки рівня обороноздатності держави

Зміст: оцінка оборонної достатності держави; вимоги до озброєння яке може гарантувати безпеку держави; характеристика кількісно-якісного паритету в озброєнні та бойовій техніці; діалектика єдності та суперечностей між рівнем економічного розвитку держави та рівнем її національної безпеки (розкривається через призму рівня залученості країни до міжнародної економічної кооперації); критична інфраструктура як вразливий об'єкт національної безпеки; характеристика рівня критичності кількісних втрат держави; критерії оборонної достатності; умови забезпечення оборони держави на достатньому рівні

8.3. Зовнішньополітична діяльність України та геополітичні виклики

Зміст: складові національної безпеки; вплив геополітики на рівень національної безпеки; вплив геополітичних та гео економічних процесів на рівень національної безпеки; загальна характеристика сфери геополітичних інтересів України та їх потенціалів у забезпеченні національної безпеки; ключові елементи доктрини України

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра соціології і публічного управління
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва)

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва)

освітня програма Адміністративний менеджмент
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни Спеціальна (фахова), обов'язкова
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання денна, заочна
(денна / заочна/дистанційна)

Харків – 2024 рік

Тема 1. Теоретичні основи забезпечення державної безпеки в контексті політики європейської інтеграції України

1. Конкретизуйте погляди вчених щодо місця та ролі безпеки в системі індивідуального та суспільного розвитку (під час відповіді висвітлить наукові позиції Аристотіля, Б. Спінози, Ж.-Ж.Руссо, Т. Гобса тощо)

2. Використовуючи норми документів міжнародного рівня (ООН, ОБСЄ тощо) сформулюйте визначення дефініції «безпека». Визначте фактори впливу на безпеку

3. Концептуалізуйте зміст існуючих у науковій літературі підходів до тлумачення категоріального змісту дефініції «національна безпека»

4. Розкрийте зміст феномену національної безпеки через призму проблематики філософсько-політичного та правового аналізу

5. Визначте місце та роль глобалізації в системі забезпечення національної безпеки (під час відповіді наведіть приклади позитивного та негативного впливу глобалізації на рівень національної безпеки)

Тема 2. Категорії національної безпеки: зміст та взаємозалежність характеристик

1. Розкрийте зміст дефініції «цінність» та конкретизуйте фокус його безпосередньої уваги через призму проблематики національної безпеки

2. Розкрийте діалектику єдності та суперечностей у тлумаченнях категоріального змісту дефініцій «національні цінності» та «соціальні норми»

3. Розкрийте діалектику єдності та суперечностей між цінностями особистості, держави та суспільства, а також надайте характеристику елементам соціального механізму їх узгодження

4. Порівняйте категоріальний зміст дефініцій «націоналізм» та «нація» через призму проблематики національної безпеки

5. Розкрийте діалектику єдності та суперечностей між національними інтересами та національними цінностями, а також обґрунтуйте їх вплив на розбудову системи національної безпеки

6. Конкретизуйте зміст підходів до класифікації національних інтересів, а також надайте характеристику деяким (на ваш вибір) з класифікаційних груп

Тема 3. Система національної безпеки та характеристика її основних елементів

1. Наведіть тлумачення категоріального змісту дефініції «потенціал національної безпеки держави» та конкретизуйте його основні різновиди

2. Розкрийте зміст підходів до вимірювання сукупної потужності держави у забезпеченні національної безпеки (в основу відповіді покладіть відповідні результати наукових досліджень фахівців Джорджтаунського університету)

3. Визначте функції державного управління національною безпекою та розкрийте особливості забезпечення їх виконання суб'єктами публічного управління

4. Обґрунтуйте об'єктивно обумовлену частку витрат держави для забезпечення реалізації функцій державного управління національною безпекою

5. Порівняйте категоріальний зміст дефініцій «національні цінності» та «цінності держави» через призму проблематики національної безпеки

6. Розкрийте зміст системи національних цінностей України та наведіть підходи до їх класифікації

7. Розкрийте зміст системи національної безпеки та надайте характеристику кожному з її елементів (національні цінності, національні інтереси, національні цілі, національні завдання)

8. Порівняйте категоріальний зміст дефініцій «внутрішня безпека» та «зовнішня безпека» через призму проблематики національної безпеки

9. Конкретизуйте напрями актуалізації проблематики національної безпеки через призму політичних, економічних та воєнних факторів впливу

10. Розкрийте зміст основних факторів впливу на рівень національної безпеки України через призму норм Закону України «Про основи національної безпеки». Висвітліть основні з проблемних питань у функціонуванні оборонної сфери України

Тема 4. Детермінанти впливу на забезпечення безпеки та особливості їх прояву

1. Сформулюйте основні завдання органів державного управління національною безпекою та пояснить у чому саме полягає складність реалізації ними своїх функцій

2. Розкрийте взаємозв'язок між станами загрози та небезпеки через призму норм Закону України «Про основи національної безпеки України», а також систему наукових поглядів вітчизняних вчених щодо згаданих дефініцій

3. Конкретизуйте різновиди загроз національній безпеці та надайте характеристику кожному з них

4. Розкрийте взаємозв'язок між викликами та ризиками через призму норм Закону України «Про основи національної безпеки України», а також систему наукових поглядів вітчизняних вчених щодо згаданих дефініцій

5. Порівняйте категоріальний зміст дефініцій «потенційний виклик» та «реальний виклик» через призму проблематики національної безпеки

6. Порівняйте категоріальний зміст дефініцій «потенційна загроза» та «реальна загроза» через призму проблематики національної безпеки

7. Наведіть тлумачення категоріального змісту дефініції «концепція безпеки» та конкретизуйте фокус її безпосередньої уваги

8. Пояснить діалектику єдності та суперечності між рівнями безпеки (рівень особистості, рівень суспільства, рівень держави та міжнародний рівень) через призму сформованих у межах школи політичного реалізму підходів

9. Розкрийте потенціали конструктивістського напрямку для формування сучасного світогляду щодо забезпеченні національної безпеки

10. Порівняйте категоріальний зміст дефініцій «стабільний стан», «соціальний сплеск» та «соціальна напруженість» через призму проблематики національної безпеки

11. Порівняйте категоріальний зміст дефініцій «структурна криза», «режимна криза» та «соціальний вибух» через призму проблематики національної безпеки

12. Конкретизуйте зміст принципів функціонування системи формування та узгодження соціальних інтересів, а також наведіть приклади використання відповідного механізму публічного управління

Тема 5. Державне управління національною безпекою як об'єкт самостійних теоретичних досліджень

1. Концептуалізуйте зміст існуючих у науковій літературі підходів до тлумачення категоріального змісту дефініції «державне управління» та пояснить відмінність у сприйнятті відповідного феномену у між американського та європейського підходів (відповідь подайте через призму проблематики забезпечення національної безпеки)

2. Розкрийте зміст основних етапів державного управління щодо забезпечення національної безпеки

3. Наведіть тлумачення категоріального змісту дефініції «управлінська технологія» та надайте характеристику змісту окремих з управлінських технологій через призму проблематики забезпечення національної безпеки

4. Сформулюйте принципи державного управління та розкрийте їх зміст через призму проблематики забезпечення національної безпеки

5. Розкрийте зміст принципів прийняття управлінських рішень через призму проблематики забезпечення національної безпеки України

6. Наведіть тлумачення категоріального змісту дефініції «система національної безпеки» та надайте характеристику кожній з її підсистем

7. Конкретизуйте ті з детермінант (сфер) суспільного виробництва, вплив на які є обов'язковим під час розбудови системи національної безпеки

8. Надайте характеристику елементам системи національної безпеки та обґрунтуйте так звану пороговість показників окремих з них

9. Наведіть тлумачення категоріального змісту дефініції «державне управління національною безпекою» та конкретизуйте перелік основних об'єктів національної безпеки

10. Конкретизуйте фокус уваги державного управління національною безпекою

Тема 6. Державна політика з питань національної безпеки та управління нею

1. Визначте суб'єктів забезпечення національної безпеки та конкретизуйте їх повноваження

2. Розкрийте зміст основних завдань із забезпечення національної безпеки та сформулюйте принципи організації державного управління національною безпекою

3. Конкретизуйте зміст стратегічних напрямів діяльності органів державного управління національною безпекою

4. Поясніть умови запровадження надзвичайного стану, а також розкрийте механізм його інституалізації

5. Визначте принципи організації державного управління в умовах надзвичайних ситуацій

6. Конкретизуйте перелік та пояснить фокус безпосередньої уваги пов'язаних з проблематикою державного управління національною безпекою України нормативно-правових документів. Висвітлить основні з проблем формування нормативно-правової бази з питань забезпечення національної безпеки

7. Пояснить різницю у тлумаченнях категоріального змісту таких дефініцій як «концепція», «доктрина» та «стратегія» (під час пояснення наведіть приклади з фокусом уваги на проблематиці забезпечення національної безпеки)

8. Розкрийте зміст концепції національної безпеки та пояснить особливості використання її положень на практиці

9. Концептуалізуйте зміст існуючих у науковій літературі підходів до тлумачення категоріального змісту дефініції «політика» та визначте напрями аналізу державної політики щодо забезпечення національної безпеки

10. Наведіть тлумачення категоріального змісту дефініції «державна політика у сфері національної безпеки» та конкретизуйте фактори впливу на її формування і реалізацію

11. Конкретизуйте існуючі обмеження щодо використання політики як інструменту державного управління національною безпекою, а також пояснить їх зміст

Тема 7. Кадрове забезпечення державного управління національною безпекою

1. Розкрийте зміст проблематики ефективності державної служби через призму технократичної та патерналістської парадигм державного управління забезпеченням національної безпеки

2. Визначте місце та роль кадрового забезпечення в системі державного управління національною безпекою

3. Надайте характеристику напрямам оцінювання ефективності державної служби через призму проблематики забезпечення національної безпеки

4. Оцінить вплив обраного для спілкування між державними службовцями різновиду взаємодії на ефективність виконання обов'язків (переваги та недоліки співробітництва та суперництва) із забезпечення національної безпеки

5. Сформулюйте принципи взаємодії між державними службовцями, а також обґрунтуйте умови підвищення ефективності професійної комунікації між ними

6. Актуалізуйте «портрет» ефективного державного службовця через призму проблематики забезпечення національної безпеки

7. Визначте фокус зосередження кадрового забезпечення у системі національної безпеки

8. Розкрийте зміст концепції адаптації інституту державної служби України до стандартів ЄС через призму проблематики забезпечення національної безпеки України

9. Порівняйте зміст та особливості використання раціональної централізованої (закритої) моделі організації державної служби з емпіричною децентралізованою (відкритою) моделлю організації державної служби (при порівнянні використайте потенціали діалектики єдності та суперечностей між

національною специфікою державної служби та світовою практикою державної служби)

10. Висвітлить зміст напрямів адаптації національного законодавства з регулювання державної служби до стандартів ЄС через призму проблематики забезпечення національної безпеки

Тема 8. Державне управління національною безпека: теорія та практика реалізації

1. Надайте характеристику співвідношення між прогнозованими та максимально допустимими збитками через призму проблематики національної безпеки

2. Актуалізуйте причини можливого зменшення критично мінімальної величини недопустимих збитків та наведіть приклади його впливу на рівень національної безпеки

3. Поясніть за яких саме умов демократична країна може застосувати силу на міжнародному рівні. Розкрийте зміст кожній з сформульованих вами умов

4. Розкрийте зміст та особливості впливу невоєнних сфер демократичної країни на рівень національної безпеки держави

5. Розкрийте зміст оцінки оборонної достатності держави через призму військової та цивільної парадигм світосприйняття

6. Розкрийте зв'язок між рівнем включення держави до системи міжнародних економічних відносин та рівнем національної безпеки держави (під час відповіді висвітлить прямопропорційну та зворотнопропорційну залежність)

7. Надайте характеристику невійськовим складовим системи забезпечення оборони держави (нейтралізація загроз політичними, економічними тощо засобами; створення сприятливих зовнішньополітичних умов; створення системи міжнародного аудиту тощо)

8. Надайте характеристику кожній з складових національної безпеки та порівняйте їх потенціали для забезпечення обороноздатності держави

9. Сформулюйте мету геополітики та пояснить вплив передбачених для її досягнення завдань на рівень національної безпеки держави

10. Оцініть можливості впливу геополітичних та гео економічних процесів на рівень національної безпеки

11. Розкрийте зміст сфери геополітичних інтересів України та надайте характеристику основним з них. Сформулюйте основні елементи геополітичної доктрини України

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Програмою передбачено підготовку та захист здобувачами освіти презентацій за темами командних та індивідуальних проектів, відповідно до тем курсу.

У межах тематичного спрямування змісту навчальної дисципліни кожному слухачу пропонується виконати індивідуальні завдання (завдання №1). Тематика індивідуальних завдань узгоджується з викладачем з прийняттям до уваги навчальних (наукових) інтересів кожного конкретного слухача. Крім того, кожен

студент, за бажанням, може підготувати тези доповіді для участі у роботі науково-комунікативного заходу або рукопис наукової статті (завдання №2). Тематична спрямованість рукопису наукової праці повинна відповідати змісту навчальної дисципліни «Національна безпека України». Індивідуальне завдання №2 не є обов'язковим, але у разі його виконання, отримана студентом оцінка буде врахована під час проведення підсумкового контролю.

Індивідуальне завдання №1. Підготовка та оголошення перед навчальною групою реферативного повідомлення. Тема реферату узгоджується з викладачем в індивідуальному порядку. Обрана тема не повинна дублюватися у межах однієї навчальної групи. *Реферат – структурована письмова робота науково-інформаційного характеру, яка передбачає системний виклад змісту результатів попередніх досліджень і являє собою огляд різних протилежних чи доповнюючих точок зору на окрему проблему чи явище.*

Об'єм реферату з прийняттям до уваги нижче наведених вимог – 20-25 аркушів, за умови розміщення тексту з одного боку аркуша.

Основні вимоги до реферату: шрифт - Times New Roman; розмір шрифту – 14 пунктів; відстань між рядками -1.5 інтервала; параметри сторінки – формат А4; розташування – книжне; верхнє, нижнє та ліве поле – 20 мм; праве поле – 10 мм.

Реферат повинен мати титульний аркуш; зміст (план) з вказаними сторінками, текст реферату з посиланнями, що кореспондуються з списком використаних джерел; висновки список використаних джерел.

Теми рефератів до навчальної дисципліни «Національна безпека України» (завдання №1) ¹

1. Актуальні виклики та загрози регіональній безпеці
2. Актуальні питання оборонної політики в контексті нового бачення способів ведення війн та міжнародного тероризму
3. Безпека та міграція: взаємозв'язки та взаємовпливи
4. Глобалізація і державна безпека України: філософські аспекти взаємозв'язку
5. Громадський контроль як основна складова політики національної безпеки
6. Демографічна безпека України та напрями її забезпечення
7. Державна політика протидії тероризму: пріоритети та шляхи реалізації
8. Державне управління процесами формування і реалізації оборонної політики України
9. Державне управління формуванням і реалізацією оборонної політики України
10. Досвід реформування і розвитку сектору безпеки України
11. Забезпечення національної безпеки України в контексті сучасних викликів
12. Європейська безпека: історія формування та перспективи розвитку
13. Концепція захисту критичної інфраструктури: стан, проблеми та перспективи її впровадження в Україні

14. Локальні та регіональні конфлікти: загальна характеристика передумов актуалізації та механізми запобігання ризику поширення
15. Механізми реформування і реалізації державної політики протидії злочинності у сфері національної безпеки України
16. Механізми стратегічного програмно-цільового планування розвитку структур безпеки і оборони України
17. Міжнародне безпекове середовище: виклики та загрози національній безпеці України
18. Місце та роль правової безпеки в системі забезпечення національної безпеки України
19. Місце та роль економічної безпеки в системі забезпечення національної безпеки України
20. Місце та роль індивідуальної безпеки в системі забезпечення національної безпеки України
21. Проблеми оцінювання ризиків і загроз національній безпеці в контексті євроатлантичної інтеграції України
22. Національна безпека в контексті євроатлантичної інтеграції України
23. Національна безпека і національні інтереси України
24. Національна безпека України та її складові частини
25. Організація з питань безпеки та співробітництва в Європі: історія формування та перспективи розвитку
26. Особливості формування воєнно-політичної стратегії України в контексті трансформації європейської архітектури безпеки
27. Парламентський контроль за сферою безпеки: принципи, механізми та практики реалізації
28. Політика національної безпеки України та країн сусідів: спільні інтереси і розходження
29. Пріоритети забезпечення національної безпеки і оборони України
30. Сепаратизм як загроза національній безпеці України
31. Система стратегічного управління сектором безпеки України: стан, проблеми і перспективи розвитку
32. Стратегія і тактика національної безпеки: зарубіжний досвід, проблеми та перспективи України
33. Система забезпечення національної безпеки України: характеристика змісту, структури та особливостей функціонування
34. Трансформація національних концепцій безпеки як відповідь на нові глобальні та регіональні виклики і загрози
35. Україна і нові виклики у сфері регіональної безпеки
36. Україна і нові виклики у сфері глобальної безпеки
37. Україна і Організація Північно-Атлантичного Договору (НАТО): історія взаємодії та перспективи її розвитку
38. Україна на шляху до Європейської інтеграції: економічна безпека, переваги вибору
39. Форми правління і розподіл повноважень у сфері національної безпеки: європейський досвід і перспективи для України

40. Формування стратегії національної безпеки України: традиції та виклики

Примітка¹ – запропонований перелік є приблизним та може бути використаний студентом (слухачем) лише на рівні орієнтиру для формулювання власного предмету безпосередньої уваги (теми реферату). У разі якщо студент приймає рішення про самостійне формулювання теми реферату, то він обов'язково повинен узгодити обраний напрям з викладачем відповідної навчальної дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : Вибр. наук. праці / О. С. Власюк. – К. : НІСД, 2016. – 528 с.
2. Дзьобань О.П. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади / О.П. Дзьобань. – Харків : Право, 2021. – 776 с.
3. Ситник Г. П. Національна безпека України: теорія і практика : монографія / Г. П. Ситник, В. М. Олуйко, М. П. Вавринчук ; за заг. ред. Г.П. Ситника. – Київ : Вид-во «Кондор», 2007. – 669 с.

Базова література

4. Варналій З.С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці / за ред. З.С. Варналія. – К.: НІСД, 2016. – 528 с.
5. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянюк та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с.
6. Забезпечення національної безпеки за основними напрямками життєдіяльності України: навчальний посібник: у 2-х ч.: Ч. I / В.А. Омельчук, М. П. Стрельбицький, С. Г. Гордієнко та ін.; за заг. ред. А.М. Кислого і М.П. Стрельбицького. – Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. – 304 с.
7. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): Підручник К.: НАДУ, 2012. – 544 с.
8. Ситник Г.П. Організаційно-правові засади забезпечення національної безпеки України: навч. посіб. / Г.П. Ситник, В.М. Олуйко. – Хмельницький: Хмельниц. ун-т управління та права, 2005. – 236 с.

Допоміжна

9. Антонов В.О. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія / В.О. Антонов; наук. ред. Ю.С. Шем шученко. – Київ: ТАЛКОМ, 2017. – 576 с.

10. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: вибр. наук. праці / О. С. Власюк. – К.: НІСД, 2016. – 528 с.
11. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В.П. Горбуліна. - К.: НІСД, 2017. - 496 с.
12. Горбулін В.П. Засади національної безпеки України: підручник / В.П. Горбулін, А. Б Качинський – К.: Інтертехнологія, 2009. – 272 с.
13. Горбулін В.П. Національна безпека: український вимір / В.П. Горбулін, О.В. Литвиненко. – К.: "Інтертехнологія", 2008. – 101 с.
14. Горбулін В.П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки: монографія / В.П. Горбулін, А.Б. Качинський. – К.: Нац. ін-т стратег. досліджень, 2011. – 286 с.
13. Качинський А.Б. Індикатори національної безпеки: визначення їх граничних значень: монографія. – К.: Нац. ін-т стратег. досліджень, 2013. – 102 с.
14. Закон України «Про основи національної безпеки України». План дій Україна-НАТО – складова забезпечення національної безпеки України. – К.: [б.в.], 2008. – 22 с.
15. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6.05.2015 р. «Про стратегію національної безпеки України»: Указ від 26.05.2015 р. № 287/2015 // Уряд. кур'єр. – 2015. – 29 трав. – С.10-11.
16. Ліпкан В.А. Національна безпека і національні інтереси України. – К.: КНТ, 2006. – 68 с.
17. Ліпкан В.А. Національна безпека України: навч. посіб. для студентів ВНЗ. – К.: Кондор, 2009. – 552 с.
18. Національна безпека України: стратегічні пріоритети та шляхи їх реалізації: матеріали круглого столу / за ред. О.В. Литвиненко. – К.: Нац. ін-т стратег. досліджень, 2011. – 64 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті (перелік інформаційних ресурсів)

1. Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
2. Мережа Інтернет, а саме:
- 2.1. <http://www.sciencedirect.com/science/journals/> – доступ до повних текстів наукових публікацій економічного та управлінського спрямування видавництва Elsevier;
- 2.2. <http://www.jstor.org> – доступ до тематичних колекцій видавництва групи Jstor (колекція містить у тому числі і публікації, зміст яких присвячено проблематиці стратегічного управління);
- 2.3. <http://www.tandfonline.com> – доступ до 250 наукових журналів з економіки, менеджменту та фінансів видавничої групи Taylor and Francis Group;
- 2.4. <http://journals.sagepub.com> – тематичні розділи (Management and Organization Studies) видавничої групи Sage, надають можливість ознайомитись з повними текстами 85 наукових видань;
- 2.5. <https://academic.oup.com/journals/> - інформаційний ресурс Oxford Academic Journals надає можливість ознайомитись з науковою періодикою

найбільш авторитетних наукових видань економічного та управлінського спрямування;

2.6. <https://www.cambridge.org/core> - доступ до наукових видань групи Cambridge University Press

2.7. Scopus [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <http://elsevierscience.ru/products/scopus/>

2.8. Web of Science [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <https://clarivate.com/products/web-of-science/> 17. Google Scholar [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <https://scholar.google.com.ua/>

2.9. EBSCO : Режим доступу – <http://www.ebsco.com/>

2.10. DOAJ: Режим доступу (Directory of Open Access Journals) – <http://www.doaj.org/>

3. Інше

3.1. Спеціалізовані Вчені ради Національного університету цивільного захисту України (281 «Публічне управління та адміністрування»; спеціалізована вчена рада Д64.707.03) <https://nuczu.edu.ua/ukr/nauka/spetsializovani-vcheni-rady>

3.2. Спеціалізовані Вчені ради Національної академії державного управління при Президентові України (Спеціалізована вчена рада Д 26.810.01 - <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=133>; Спеціалізована вчена рада Д 26.810.02 <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=134>; Спеціалізовані вчені ради з присудження ступеня доктора філософії <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=216>)

3.3. Тематика дисертацій, захищених у спеціалізованих вчених радах Національної академії державного управління при Президентові України <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=244>

3.4. Перспективні напрями організації наукових досліджень (на прикладі орієнтовної тематики наукових досліджень для вступників до аспірантури та докторантури Національної академії державного управління при Президентові України <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=167>)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра соціології і публічного управління
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ(СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва)

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва)

освітня програма Адміністративний менеджмент
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни Спеціальна (фахова), обов'язкова
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання денна, заочна
(денна / заочна/дистанційна)

Тема 1. Теоретичні основи забезпечення державної безпеки в контексті політики європейської інтеграції України

Категорія безпеки в системі інтегральних характеристик розвитку соціальних систем

Вплив глобалізації на національну безпеку держави та регіону

Тема 2. Категорії національної безпеки: зміст та взаємозалежність характеристик

Поняття «націоналізм» та «нація» в системі національної безпеки

Національні інтереси та визначення їх ієрархії

Тема 3. Система національної безпеки та характеристика її основних елементів

Формування національних цінностей держави та їх взаємозв'язок з національними інтересами та цілями

Складові національної безпеки

Тема 4. Детермінанти впливу на забезпечення безпеки та особливості їх прояву

Концептуальні підходи до забезпечення національної безпеки

Безпека людини та суспільства в контексті функціонування механізму узгодження інтересів особистого та суспільного

Тема 5. Державне управління національною безпекою як об'єкт самостійних теоретичних досліджень

Структурно-функціональний аналіз системи національної безпеки

Місце та роль державного управління в системі забезпечення національної безпеки

Тема 6. Державна політика з питань національної безпеки та управління нею

Концепції, доктрини та стратегії з питань національної безпеки

Особливості формування та реалізації державної політики з питань національної безпеки України

Тема 7. Кадрове забезпечення державного управління національною безпекою

Кадрове забезпечення державного управління

Адаптація вітчизняного законодавства щодо державної служби до стандартів Європейського Союзу

Тема 8. Державне управління національною безпекою: теорія та практика реалізації

Концептуальні засади оцінки рівня обороноздатності держави

Зовнішньополітична діяльність України та геополітичні виклики

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : Вибр. наук. праці / О. С. Власюк. – К. : НІСД, 2016. – 528 с.
2. Дзьобань О.П. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади / О.П. Дзьобань. – Харків : Право, 2021. – 776 с.
3. Ситник Г. П. Національна безпека України: теорія і практика : монографія / Г. П. Ситник, В. М. Олуйко, М. П. Вавринчук ; за заг. ред. Г.П. Ситника. – Київ : Вид-во «Кондор», 2007. – 669 с.

Базова література

4. Варналій З.С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці / за ред. З.С. Варналія. – К.: НІСД, 2016. – 528 с.
5. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с.
6. Забезпечення національної безпеки за основними напрямками життєдіяльності України: навчальний посібник: у 2-х ч.: Ч. I / В.А. Омельчук, М. П. Стрельбицький, С. Г. Гордієнко та ін.; за заг. ред. А.М. Кислого і М.П. Стрельбицького. – Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. – 304 с.
7. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): Підручник К.: НАДУ, 2012. – 544 с.
8. Ситник Г.П. Організаційно-правові засади забезпечення національної безпеки України: навч. посіб. / Г.П. Ситник, В.М. Олуйко. – Хмельницький: Хмельниц. ун-т управління та права, 2005. – 236 с.

Допоміжна

9. Антонов В.О. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія / В.О. Антонов; наук. ред. Ю.С. Шем шученко. – Київ: ТАЛКОМ, 2017. – 576 с.
10. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: вибр. наук. праці / О. С. Власюк. – К.: НІСД, 2016. – 528 с.
11. Світова гібридна війна: український фронт: монографія /за заг. ред. В.П. Горбуліна. - К.: НІСД, 2017. - 496 с.
12. Горбулін В.П. Засади національної безпеки України: підручник / В.П. Горбулін, А. Б Качинський – К.: Інтертехнологія, 2009. – 272 с.
13. Горбулін В.П. Національна безпека: український вимір / В.П. Горбулін, О.В. Литвиненко. – К.: "Інтертехнологія", 2008. – 101 с.
14. Горбулін В.П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки: монографія / В.П. Горбулін, А.Б. Качинський. – К.: Нац. ін-т стратег. досліджень, 2011. – 286 с.

13. Качинський А.Б. Індикатори національної безпеки: визначення їх граничних значень: монографія. – К.: Нац. ін-т стратег. досліджень, 2013. – 102 с.

14. Закон України «Про основи національної безпеки України». План дій Україна-НАТО – складова забезпечення національної безпеки України. – К.: [б.в.], 2008. – 22 с.

15. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6.05.2015 р. «Про стратегію національної безпеки України»: Указ від 26.05.2015 р. № 287/2015 // Уряд. кур'єр. – 2015. – 29 трав. – С.10-11.

16. Ліпкан В.А. Національна безпека і національні інтереси України. – К.: КНТ, 2006. – 68 с.

17. Ліпкан В.А. Національна безпека України: навч. посіб. для студентів ВНЗ. – К.: Кондор, 2009. – 552 с.

18. Національна безпека України: стратегічні пріоритети та шляхи їх реалізації: матеріали круглого столу / за ред. О.В. Литвиненко. – К.: Нац. ін-т стратег. досліджень, 2011. – 64 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті (перелік інформаційних ресурсів)

3. Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

4. Мережа Інтернет, а саме:

2.1. <http://www.sciencedirect.com/science/journals/> – доступ до повних текстів наукових публікацій економічного та управлінського спрямування видавництва Elsevier;

2.2. <http://www.jstor.org> – доступ до тематичних колекцій видавництва групи Jstor (колекція містить у тому числі і публікації, зміст яких присвячено проблематиці стратегічного управління);

2.3. <http://www.tandfonline.com> – доступ до 250 наукових журналів з економіки, менеджменту та фінансів видавничої групи Taylor and Francis Group;

2.4. <http://journals.sagepub.com> – тематичні розділи (Management and Organization Studies) видавничої групи Sage, надають можливість ознайомитись з повними текстами 85 наукових видань;

2.5. <https://academic.oup.com/journals/> - інформаційний ресурс Oxford Academic Journals надає можливість ознайомитись з науковою періодикою найбільш авторитетних наукових видань економічного та управлінського спрямування;

2.6. <https://www.cambridge.org/core> - доступ до наукових видань групи Cambridge University Press

2.7. Scopus [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <http://elsevierscience.ru/products/scopus/>

2.8. Web of Science [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <https://clarivate.com/products/web-of-science/> 17. Google Scholar [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <https://scholar.google.com.ua/>

2.9. EBSCO : Режим доступу – <http://www.ebsco.com/>

2.10. DOAJ: Режим доступу (Directory of Open Access Journals) – <http://www.doaj.org/>

3. Інше

3.1. Спеціалізовані Вчені ради Національного університету цивільного захисту України (281 «Публічне управління та адміністрування»; спеціалізована вчена рада Д64.707.03) <https://nuczu.edu.ua/ukr/nauka/spetsializovani-vcheni-rady>

3.2. Спеціалізовані Вчені ради Національної академії державного управління при Президентові України (Спеціалізована вчена рада Д 26.810.01 - <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=133>; Спеціалізована вчена рада Д 26.810.02 <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=134>; Спеціалізовані вчені ради з присудження ступеня доктора філософії <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=216>)

3.3. Тематика дисертацій, захищених у спеціалізованих вчених радах Національної академії державного управління при Президентові України <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=244>

3.4. Перспективні напрями організації наукових досліджень (на прикладі орієнтовної тематики наукових досліджень для вступників до аспірантури та докторантури Національної академії державного управління при Президентові України <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=167>)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра соціології і публічного управління
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва)

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва)

освітня програма Адміністративний менеджмент
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни Спеціальна (фахова), обов'язкова
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання денна, заочна
(денна / заочна/дистанційна)

Харків – 2024 рік

У межах тематичного спрямування змісту навчальної дисципліни кожному слухачу пропонується виконати індивідуальні завдання (завдання №1). Тематика індивідуальних завдань узгоджується з викладачем з прийняттям до уваги навчальних (наукових) інтересів кожного конкретного слухача. Крім того, кожен студент, за бажанням, може підготувати тези доповіді для участі у роботі науково-комунікативного заходу або рукопис наукової статті (завдання №2). Тематична спрямованість рукопису наукової праці повинна відповідати змісту навчальної дисципліни «Національна безпека України». Індивідуальне завдання №2 не є обов'язковим, але у разі його виконання, отримана студентом оцінка буде врахована під час проведення підсумкового контролю.

Індивідуальне завдання №1. Підготовка та оголошення перед навчальною групою реферативного повідомлення. Тема реферату узгоджується з викладачем в індивідуальному порядку. Обрана тема не повинна дублюватися у межах однієї навчальної групи. Реферат – структурована письмова робота науково-інформаційного характеру, яка передбачає системний виклад змісту результатів попередніх досліджень і являє собою огляд різних протилежних чи доповнюючих точок зору на окрему проблему чи явище.

Об'єм реферату з прийняттям до уваги нижче наведених вимог – 20-25 аркушів, за умови розміщення тексту з одного боку аркуша.

Основні вимоги до реферату: шрифт - Times New Roman; розмір шрифта – 14 пунктів; відстань між рядками -1.5 інтервала; параметри сторінки – формат А4; розташування – книжне; верхнє, нижнє та ліве поле – 20 мм; праве поле – 10 мм.

Реферат повинен мати титульний аркуш; зміст (план) з вказаними сторінками, текст реферату з посиланнями, що кореспондуються з списком використаних джерел; висновки список використаних джерел.

Теми рефератів до навчальної дисципліни «Національна безпека України» (завдання №1) 1

1. Актуальні виклики та загрози регіональній безпеці
2. Актуальні питання оборонної політики в контексті нового бачення способів ведення війн та міжнародного тероризму
3. Безпека та міграція: взаємозв'язки та взаємовпливи
4. Глобалізація і державна безпека України: філософські аспекти взаємозв'язку
5. Громадський контроль як основна складова політики національної безпеки
6. Демографічна безпека України та напрями її забезпечення
7. Державна політика протидії тероризму: пріоритети та шляхи реалізації
8. Державне управління процесами формування і реалізації оборонної політики України
9. Державне управління формуванням і реалізацією оборонної політики України
10. Досвід реформування і розвитку сектору безпеки України
11. Забезпечення національної безпеки України в контексті сучасних викликів

12. Європейська безпека: історія формування та перспективи розвитку
13. Концепція захисту критичної інфраструктури: стан, проблеми та перспективи її впровадження в Україні
14. Локальні та регіональні конфлікти: загальна характеристика передумов актуалізації та механізми запобігання ризику поширення
15. Механізми реформування і реалізації державної політики протидії злочинності у сфері національної безпеки України
16. Механізми стратегічного програмно-цільового планування розвитку структур безпеки і оборони України
17. Міжнародне безпекове середовище: виклики та загрози національній безпеці України
18. Місце та роль правової безпеки в системі забезпечення національної безпеки України
19. Місце та роль економічної безпеки в системі забезпечення національної безпеки України
20. Місце та роль індивідуальної безпеки в системі забезпечення національної безпеки України
21. Проблеми оцінювання ризиків і загроз національній безпеці в контексті євроатлантичної інтеграції України
22. Національна безпека в контексті євроатлантичної інтеграції України
23. Національна безпека і національні інтереси України
24. Національна безпека України та її складові частини
25. Організація з питань безпеки та співробітництва в Європі: історія формування та перспективи розвитку
26. Особливості формування воєнно-політичної стратегії України в контексті трансформації європейської архітектури безпеки
27. Парламентський контроль за сферою безпеки: принципи, механізми та практики реалізації
28. Політика національної безпеки України та країн сусідів: спільні інтереси і розходження
29. Пріоритети забезпечення національної безпеки і оборони України
30. Сепаратизм як загроза національній безпеці України
31. Система стратегічного управління сектором безпеки України: стан, проблеми і перспективи розвитку
32. Стратегія і тактика національної безпеки: зарубіжний досвід, проблеми та перспективи України
33. Система забезпечення національної безпеки України: характеристика змісту, структури та особливостей функціонування
34. Трансформація національних концепцій безпеки як відповідь на нові глобальні та регіональні виклики і загрози
35. Україна і нові виклики у сфері регіональної безпеки
36. Україна і нові виклики у сфері глобальної безпеки
37. Україна і Організація Північно-Атлантичного Договору (НАТО): історія взаємодії та перспективи її розвитку
38. Україна на шляху до Європейської інтеграції: економічна безпека, переваги вибору

39. Форми правління і розподіл повноважень у сфері національної безпеки: європейський досвід і перспективи для України

40. Формування стратегії національної безпеки України: традиції та виклики

Примітка¹ – запропонований перелік є приблизним та може бути використаний студентом (слухачем) лише на рівні орієнтуру для формулювання власного предмету безпосередньої уваги (теми реферату). У разі якщо студент приймає рішення про самостійне формулювання теми реферату, то він обов'язково повинен узгодити обраний напрям з викладачем відповідної навчальної дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : Вибр. наук. праці / О. С. Власюк. – К. : НІСД, 2016. – 528 с.

2. Дзьобань О.П. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади / О.П. Дзьобань. – Харків : Право, 2021. – 776 с.

3. Ситник Г. П. Національна безпека України: теорія і практика : монографія / Г. П. Ситник, В. М. Олуйко, М. П. Вавринчук ; за заг. ред. Г.П. Ситника. – Київ : Вид-во «Кондор», 2007. – 669 с.

Базова література

4. Варналій З.С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці / за ред. З.С. Варналія. – К.: НІСД, 2016. – 528 с.

5. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с.

6. Забезпечення національної безпеки за основними напрямками життєдіяльності України: навчальний посібник: у 2-х ч.: Ч. I / В.А. Омельчук, М. П. Стрельбицький, С. Г. Гордієнко та ін.; за заг. ред. А.М. Кислого і М.П. Стрельбицького. – Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. – 304 с.

7. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): Підручник К.: НАДУ, 2012. – 544 с.

8. Ситник Г.П. Організаційно-правові засади забезпечення національної безпеки України: навч. посіб. / Г.П. Ситник, В.М. Олуйко. – Хмельницький: Хмельниц. ун-т управління та права, 2005. – 236 с.

Допоміжна

9. Антонов В.О. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія / В.О. Антонов; наук. ред. Ю.С. Шем шученко. – Київ: ТАЛКОМ, 2017. – 576 с.

10. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: вибр. наук. праці / О. С. Власюк. – К.: НІСД, 2016. – 528 с.
11. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В.П. Горбуліна. - К.: НІСД, 2017. - 496 с.
12. Горбулін В.П. Засади національної безпеки України: підручник / В.П. Горбулін, А. Б Качинський – К.: Інтертехнологія, 2009. – 272 с.
13. Горбулін В.П. Національна безпека: український вимір / В.П. Горбулін, О.В. Литвиненко. – К.: "Інтертехнологія", 2008. – 101 с.
14. Горбулін В.П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки: монографія / В.П. Горбулін, А.Б. Качинський. – К.: Нац. ін-т стратег. досліджень, 2011. – 286 с.
13. Качинський А.Б. Індикатори національної безпеки: визначення їх граничних значень: монографія. – К.: Нац. ін-т стратег. досліджень, 2013. – 102 с.
14. Закон України «Про основи національної безпеки України». План дій Україна-НАТО – складова забезпечення національної безпеки України. – К.: [б.в.], 2008. – 22 с.
15. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6.05.2015 р. «Про стратегію національної безпеки України»: Указ від 26.05.2015 р. № 287/2015 // Уряд. кур'єр. – 2015. – 29 трав. – С.10-11.
16. Ліпкан В.А. Національна безпека і національні інтереси України. – К.: КНТ, 2006. – 68 с.
17. Ліпкан В.А. Національна безпека України: навч. посіб. для студентів ВНЗ. – К.: Кондор, 2009. – 552 с.
18. Національна безпека України: стратегічні пріоритети та шляхи їх реалізації: матеріали круглого столу / за ред. О.В. Литвиненко. – К.: Нац. ін-т стратег. досліджень, 2011. – 64 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті (перелік інформаційних ресурсів)

5. Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
6. Мережа Інтернет, а саме:
- 2.1. <http://www.sciencedirect.com/science/journals/> – доступ до повних текстів наукових публікацій економічного та управлінського спрямування видавництва Elsevier;
- 2.2. <http://www.jstor.org> – доступ до тематичних колекцій видавництва групи Jstor (колекція містить у тому числі і публікації, зміст яких присвячено проблематиці стратегічного управління);
- 2.3. <http://www.tandfonline.com> – доступ до 250 наукових журналів з економіки, менеджменту та фінансів видавничої групи Taylor and Francis Group;
- 2.4. <http://journals.sagepub.com> – тематичні розділи (Management and Organization Studies) видавничої групи Sage, надають можливість ознайомитись з повними текстами 85 наукових видань;
- 2.5. <https://academic.oup.com/journals/> - інформаційний ресурс Oxford Academic Journals надає можливість ознайомитись з науковою періодикою

найбільш авторитетних наукових видань економічного та управлінського спрямування;

2.6. <https://www.cambridge.org/core> - доступ до наукових видань групи Cambridge University Press

2.7. Scopus [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <http://elsevierscience.ru/products/scopus/>

2.8. Web of Science [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <https://clarivate.com/products/web-of-science/> 17. Google Scholar [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <https://scholar.google.com.ua/>

2.9. EBSCO : Режим доступу – <http://www.ebsco.com/>

2.10. DOAJ: Режим доступу (Directory of Open Access Journals) – <http://www.doaj.org/>

3. Інше

3.1. Спеціалізовані Вчені ради Національного університету цивільного захисту України (281 «Публічне управління та адміністрування»; спеціалізована вчена рада Д64.707.03) <https://nuczu.edu.ua/ukr/nauka/spetsializovani-vcheni-rady>

3.2. Спеціалізовані Вчені ради Національної академії державного управління при Президентові України (Спеціалізована вчена рада Д 26.810.01 - <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=133>; Спеціалізована вчена рада Д 26.810.02 <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=134>; Спеціалізовані вчені ради з присудження ступеня доктора філософії <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=216>)

3.3. Тематика дисертацій, захищених у спеціалізованих вчених радах Національної академії державного управління при Президентові України <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=244>

3.4. Перспективні напрями організації наукових досліджень (на прикладі орієнтовної тематики наукових досліджень для вступників до аспірантури та докторантури Національної академії державного управління при Президентові України <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=167>)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра соціології і публічного управління
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗНАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва)

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва)

освітня програма Адміністративний менеджмент
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни Спеціальна (фахова), обов'язкова
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання денна, заочна
(денна / заочна/дистанційна)

Харків – 2024 рік

Поточний контроль проводиться за результатами роботи студентів на семінарських заняттях, методом оцінювання контрольних робіт, оцінювання тестів, самостійних робіт, індивідуальних завдань, командних проектів, презентацій.

Контроль на семінарських заняттях – оцінювання виступів студентів, відповідей на питання поставлені викладачем, оцінці виконання тестових завдань, оцінок під час самостійних робіт, оцінювання внеску окремих студентів у групову роботу при підготовки командного проекту.

Контрольна робота – вид поточного контролю знань студентів, який має на меті виявити рівень знань студентів, що отримані за пройденим матеріалом. Дата проведення контрольної роботи доводиться до студентів і призначається по завершенню вивчення змістовного модулю. Питання та тестові завдання готує викладач, що веде практичні заняття, вони узгоджуються з лекційними питаннями і тематикою семінарських занять. Контрольна робота виконується у письмовій формі в присутності викладача, оцінюється за прийнятою шкалою і оцінка може використовувати викладачем для підрахунку кумулятивного балу за підсумками вивчення дисципліни.

У межах тематичного спрямування змісту навчальної дисципліни кожному слухачу пропонується виконати індивідуальні завдання (завдання №1). Тематика індивідуальних завдань узгоджується з викладачем з прийняттям до уваги навчальних (наукових) інтересів кожного конкретного слухача. Кожен студент, за бажанням, може підготувати тези доповіді для участі у роботі науково-комунікативного заходу або рукопис наукової статті (завдання №2). Тематична спрямованість рукопису наукової праці повинна відповідати змісту навчальної дисципліни «Ризик-менеджмент». Індивідуальне завдання №2 не є обов'язковим, але у разі його виконання, отримана студентом оцінка буде врахована під час проведення підсумкового контролю.

Індивідуальне завдання №1. Підготовка та оголошення перед навчальною групою реферативного повідомлення. Тема реферату узгоджується з викладачем в індивідуальному порядку. Обрана тема не повинна дублюватися у межах однієї навчальної групи. *Реферат – структурована письмова робота науково-інформаційного характеру, яка передбачає системний виклад змісту результатів попередніх досліджень і являє собою огляд різних протилежних чи доповнюючи точок зору на окрему проблему чи явище.*

Об'єм реферату з прийняттям до уваги нижче наведених вимог – 20-25 аркушів, за умови розміщення тексту з одного боку аркуша.

Основні вимоги до реферату: шрифт - Times New Roman; розмір шрифту – 14 пунктів; відстань між рядками -1.5 інтервала; параметри сторінки – формат А4; розташування – книжне; верхнє, нижнє та ліве поле – 20 мм; праве поле – 10 мм.

Реферат повинен мати титульний аркуш; зміст (план) з вказаними сторінками, текст реферату з посиланнями, що кореспондуються з списком використаних джерел; висновки список використаних джерел.

Теми рефератів до навчальної дисципліни «Національна безпека України» (завдання №1) ¹

1. Актуальні виклики та загрози регіональній безпеці
2. Актуальні питання оборонної політики в контексті нового бачення способів ведення війн та міжнародного тероризму
3. Безпека та міграція: взаємозв'язки та взаємовпливи
4. Глобалізація і державна безпека України: філософські аспекти взаємозв'язку
5. Громадський контроль як основна складова політики національної безпеки
6. Демографічна безпека України та напрями її забезпечення
7. Державна політика протидії тероризму: пріоритети та шляхи реалізації
8. Державне управління процесами формування і реалізації оборонної політики України
9. Державне управління формуванням і реалізацією оборонної політики України
10. Досвід реформування і розвитку сектору безпеки України
11. Забезпечення національної безпеки України в контексті сучасних викликів
12. Європейська безпека: історія формування та перспективи розвитку
13. Концепція захисту критичної інфраструктури: стан, проблеми та перспективи її впровадження в Україні
14. Локальні та регіональні конфлікти: загальна характеристика передумов актуалізації та механізми запобігання ризику поширення
15. Механізми реформування і реалізації державної політики протидії злочинності у сфері національної безпеки України
16. Механізми стратегічного програмно-цільового планування розвитку структур безпеки і оборони України
17. Міжнародне безпекове середовище: виклики та загрози національній безпеці України
18. Місце та роль правової безпеки в системі забезпечення національної безпеки України
19. Місце та роль економічної безпеки в системі забезпечення національної безпеки України
20. Місце та роль індивідуальної безпеки в системі забезпечення національної безпеки України
21. Проблеми оцінювання ризиків і загроз національній безпеці в контексті євроатлантичної інтеграції України
22. Національна безпека в контексті євроатлантичної інтеграції України
23. Національна безпека і національні інтереси України
24. Національна безпека України та її складові частини
25. Організація з питань безпеки та співробітництва в Європі: історія формування та перспективи розвитку
26. Особливості формування воєнно-політичної стратегії України в контексті трансформації європейської архітектури безпеки

27. Парламентський контроль за сферою безпеки: принципи, механізми та практики реалізації
28. Політика національної безпеки України та країн сусідів: спільні інтереси і розходження
29. Пріоритети забезпечення національної безпеки і оборони України
30. Сепаратизм як загроза національній безпеці України
31. Система стратегічного управління сектором безпеки України: стан, проблеми і перспективи розвитку
32. Стратегія і тактика національної безпеки: зарубіжний досвід, проблеми та перспективи України
33. Система забезпечення національної безпеки України: характеристика змісту, структури та особливостей функціонування
34. Трансформація національних концепцій безпеки як відповідь на нові глобальні та регіональні виклики і загрози
35. Україна і нові виклики у сфері регіональної безпеки
36. Україна і нові виклики у сфері глобальної безпеки
37. Україна і Організація Північно-Атлантичного Договору (НАТО): історія взаємодії та перспективи її розвитку
38. Україна на шляху до Європейської інтеграції: економічна безпека, переваги вибору
39. Форми правління і розподіл повноважень у сфері національної безпеки: європейський досвід і перспективи для України
40. Формування стратегії національної безпеки України: традиції та виклики

Примітка¹ – запропонований перелік є приблизним та може бути використаний студентом (слухачем) лише на рівні орієнтиру для формулювання власного предмету безпосередньої уваги (теми реферату). У разі якщо студент приймає рішення про самостійне формулювання теми реферату, то він обов'язково повинен узгодити обраний напрям з викладачем відповідної навчальної дисципліни

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі екзамену або шляхом накопичення балів за поточним контролем по змістовним модулям.

Екзамен є формою підсумкового (семестрового) контролю рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з окремої навчальної дисципліни. Питання які виносяться на екзамен доводяться до студентів заздалегідь. Екзаменатор повинен оцінити якість відповіді студента за прийнятою шкалою академічних оцінок.

Контрольні питання з курсу до екзамену

Контрольні запитання для самоконтролю за темою 1

1. Конкретизуйте погляди вчених щодо місця та ролі безпеки в системі індивідуального та суспільного розвитку (під час відповіді висвітлить наукові позиції Аристотеля, Б. Спінози, Ж.-Ж.Руссо, Т. Гобса тощо)
2. Використовуючи норми документів міжнародного рівня (ООН, ОБСЄ тощо) сформулюйте визначення дефініції «безпека». Визначте фактори впливу на безпеку
3. Концептуалізуйте зміст існуючих у науковій літературі підходів до тлумачення категоріального змісту дефініції «національна безпека»
4. Розкрийте зміст феномену національної безпеки через призму проблематики філософсько-політичного та правового аналізу
5. Визначте місце та роль глобалізації в системі забезпечення національної безпеки (під час відповіді наведіть приклади позитивного та негативного впливу глобалізації на рівень національної безпеки)

Контрольні запитання для самоконтролю за темою 2

1. Розкрийте зміст дефініції «цінність» та конкретизуйте фокус його безпосередньої уваги через призму проблематики національної безпеки
2. Розкрийте діалектику єдності та суперечностей у тлумаченнях категоріального змісту дефініцій «національні цінності» та «соціальні норми»
3. Розкрийте діалектику єдності та суперечностей між цінностями особистості, держави та суспільства, а також надайте характеристику елементам соціального механізму їх узгодження
4. Порівняйте категоріальний зміст дефініцій «націоналізм» та «нація» через призму проблематики національної безпеки
5. Розкрийте діалектику єдності та суперечностей між національними інтересами та національними цінностями, а також обґрунтуйте їх вплив на розбудову системи національної безпеки
6. Конкретизуйте зміст підходів до класифікації національних інтересів, а також надайте характеристику деяким (на ваш вибір) з класифікаційних груп

Контрольні запитання для самоконтролю за темою 3

1. Наведіть тлумачення категоріального змісту дефініції «потенціал національної безпеки держави» та конкретизуйте його основні різновиди
2. Розкрийте зміст підходів до вимірювання сукупної потужності держави у забезпеченні національної безпеки (в основу відповіді покладіть відповідні результати наукових досліджень фахівців Джорджтаунського університету)
3. Визначте функції державного управління національною безпекою та розкрийте особливості забезпечення їх виконання суб'єктами публічного управління
4. Обґрунтуйте об'єктивно обумовлену частку витрат держави для забезпечення реалізації функцій державного управління національною безпекою
5. Порівняйте категоріальний зміст дефініцій «національні цінності» та «цінності держави» через призму проблематики національної безпеки
6. Розкрийте зміст системи національних цінностей України та наведіть підходи до їх класифікації

7. Розкрийте зміст системи національної безпеки та надайте характеристику кожному з її елементів (національні цінності, національні інтереси, національні цілі, національні завдання)

8. Порівняйте категоріальний зміст дефініцій «внутрішня безпека» та «зовнішня безпека» через призму проблематики національної безпеки

9. Конкретизуйте напрями актуалізації проблематики національної безпеки через призму політичних, економічних та воєнних факторів впливу

10. Розкрийте зміст основних факторів впливу на рівень національної безпеки України через призму норм Закону України «Про основи національної безпеки». Висвітліть основні з проблемних питань у функціонуванні оборонної сфери України

Контрольні запитання для самоконтролю за темою 4

1. Сформулюйте основні завдання органів державного управління національною безпекою та пояснить у чому саме полягає складність реалізації ними своїх функцій

2. Розкрийте взаємозв'язок між станами загрози та небезпеки через призму норм Закону України «Про основи національної безпеки України», а також систему наукових поглядів вітчизняних вчених щодо згаданих дефініцій

3. Конкретизуйте різновиди загроз національній безпеці та надайте характеристику кожному з них

4. Розкрийте взаємозв'язок між викликами та ризиками через призму норм Закону України «Про основи національної безпеки України», а також систему наукових поглядів вітчизняних вчених щодо згаданих дефініцій

5. Порівняйте категоріальний зміст дефініцій «потенційний виклик» та «реальний виклик» через призму проблематики національної безпеки

6. Порівняйте категоріальний зміст дефініцій «потенційна загроза» та «реальна загроза» через призму проблематики національної безпеки

7. Наведіть тлумачення категоріального змісту дефініції «концепція безпеки» та конкретизуйте фокус її безпосередньої уваги

8. Пояснить діалектику єдності та суперечності між рівнями безпеки (рівень особистості, рівень суспільства, рівень держави та міжнародний рівень) через призму сформованих у межах школи політичного реалізму підходів

9. Розкрийте потенціали конструктивістського напрямку для формування сучасного світогляду щодо забезпеченні національної безпеки

10. Порівняйте категоріальний зміст дефініцій «стабільний стан», «соціальний сплеск» та «соціальна напруженість» через призму проблематики національної безпеки

11. Порівняйте категоріальний зміст дефініцій «структурна криза», «режимна криза» та «соціальний вибух» через призму проблематики національної безпеки

12. Конкретизуйте зміст принципів функціонування системи формування та узгодження соціальних інтересів, а також навидить приклади використання відповідного механізму публічного управління

Контрольні запитання для самоконтролю за темою 5

1. Концептуалізуйте зміст існуючих у науковій літературі підходів до тлумачення категоріального змісту дефініції «державне управління» та пояснить

відмінність у сприйнятті відповідного феномену у між американського та європейського підходів (відповідь подайте через призму проблематики забезпечення національної безпеки)

2. Розкрийте зміст основних етапів державного управління щодо забезпечення національної безпеки

3. Наведіть тлумачення категоріального змісту дефініції «управлінська технологія» та надайте характеристику змісту окремих з управлінських технологій через призму проблематики забезпечення національної безпеки

4. Сформулюйте принципи державного управління та розкрийте їх зміст через призму проблематики забезпечення національної безпеки

5. Розкрийте зміст принципів прийняття управлінських рішень через призму проблематики забезпечення національної безпеки України

6. Наведіть тлумачення категоріального змісту дефініції «система національної безпеки» та надайте характеристику кожній з її підсистем

7. Конкретизуйте ті з детермінант (сфер) суспільного виробництва, вплив на які є обов'язковим під час розбудови системи національної безпеки

8. Надайте характеристику елементам системи національної безпеки та обґрунтуйте так звану пороговість показників окремих з них

9. Наведіть тлумачення категоріального змісту дефініції «державне управління національною безпекою» та конкретизуйте перелік основних об'єктів національної безпеки

10. Конкретизуйте фокус уваги державного управління національною безпекою

Контрольні запитання для самоконтролю за темою 6

1. Визначте суб'єктів забезпечення національної безпеки та конкретизуйте їх повноваження

2. Розкрийте зміст основних завдань із забезпечення національної безпеки та сформулюйте принципи організації державного управління національною безпекою

3. Конкретизуйте зміст стратегічних напрямів діяльності органів державного управління національною безпекою

4. Поясніть умови запровадження надзвичайного стану, а також розкрийте механізм його інституалізації

5. Визначте принципи організації державного управління в умовах надзвичайних ситуацій

6. Конкретизуйте перелік та пояснить фокус безпосередньої уваги пов'язаних з проблематикою державного управління національною безпекою України нормативно-правових документів. Висвітлить основні з проблем формування нормативно-правової бази з питань забезпечення національної безпеки

7. Поясніть різницю у тлумаченнях категоріального змісту таких дефініцій як «концепція», «доктрина» та «стратегія» (під час пояснення наведіть приклади з фокусом уваги на проблематиці забезпечення національної безпеки)

8. Розкрийте зміст концепції національної безпеки та пояснить особливості використання її положень на практиці

9. Концептуалізуйте зміст існуючих у науковій літературі підходів до тлумачення категоріального змісту дефініції «політика» та визначте напрями аналізу державної політики щодо забезпечення національної безпеки

10. Наведіть тлумачення категоріального змісту дефініції «державна політика у сфері національної безпеки» та конкретизуйте фактори впливу на її формування і реалізацію

11. Конкретизуйте існуючі обмеження щодо використання політики як інструменту державного управління національною безпекою, а також пояснить їх зміст

Контрольні запитання для самоконтролю за темою 7

1. Розкрийте зміст проблематики ефективності державної служби через призму технократичної та патерналістської парадигм державного управління забезпеченням національної безпеки

2. Визначте місце та роль кадрового забезпечення в системі державного управління національною безпекою

3. Надайте характеристику напрямам оцінювання ефективності державної служби через призму проблематики забезпечення національної безпеки

4. Оцініть вплив обраного для спілкування між державними службовцями різновиду взаємодії на ефективність виконання обов'язків (переваги та недоліки співробітництва та суперництва) із забезпечення національної безпеки

5. Сформулюйте принципи взаємодії між державними службовцями, а також обґрунтуйте умови підвищення ефективності професійної комунікації між ними

6. Актуалізуйте «портрет» ефективного державного службовця через призму проблематики забезпечення національної безпеки

7. Визначте фокус зосередження кадрового забезпечення у системі національної безпеки

8. Розкрийте зміст концепції адоптації інституту державної служби України до стандартів ЄС через призму проблематики забезпечення національної безпеки України

9. Порівняйте зміст та особливості використання раціональної централізованої (закритої) моделі організації державної служби з емпіричною децентралізованою (відкритою) моделлю організації державної служби (при порівнянні використайте потенціали діалектики єдності та суперечностей між національною специфікою державної служби та світовою практикою державної служби)

10. Висвітліть зміст напрямів адоптації національного законодавства з регулювання державної служби до стандартів ЄС через призму проблематики забезпечення національної безпеки

Контрольні запитання для самоконтролю за темою 8

1. Надайте характеристику співвідношення між прогнозованими та максимально допустимими збитками через призму проблематики національної безпеки

2. Актуалізуйте причини можливого зменшення критично мінімальної величини недопустимих збитків та наведіть приклади його впливу на рівень національної безпеки

3. Пояснить за яких саме умов демократична країна може застосувати силу на міжнародному рівні. Розкрийте зміст кожній з сформульованих вами умов
4. Розкрийте зміст та особливості впливу невоєнних сфер демократичної країни на рівень національної безпеки держави
5. Розкрийте зміст оцінки оборонної достатності держави через призму військової та цивільної парадигм світосприйняття
6. Розкрийте зв'язок між рівнем включення держави до системи міжнародних економічних відносин та рівнем національної безпеки держави (під час відповіді висвітлить прямопропорційну та зворотнопропорційну залежність)
7. Надайте характеристику невійськовим складовим системи забезпечення оборони держави (нейтралізація загроз політичними, економічними тощо засобами; створення сприятливих зовнішньополітичних умов; створення системи міжнародного аудиту тощо)
8. Надайте характеристику кожній з складових національної безпеки та порівняйте їх потенціали для забезпечення обороноздатності держави
9. Сформулюйте мету геополітики та пояснить вплив передбачених для її досягнення завдань на рівень національної безпеки держави
10. Оцініть можливості впливу геополітичних та гео економічних процесів на рівень національної безпеки
11. Розкрийте зміст сфери геополітичних інтересів України та надайте характеристику основним з них. Сформулюйте основні елементи геополітичної доктрини України